

PŘEHLED VÝSLEDKŮ VOLEB DO NÁRODNÍHO SHROMÁŽDĚNÍ V OBDOBÍ 1920 - 1935

V období tzv. „první republiky“ po vzniku samostatného Československa (dále jen „ČSR“) se konaly volby do Národního shromáždění (Poslanecké sněmovny a Senátu) ve 4 volebních obdobích - v letech 1920, 1925, 1929 a 1935.

V uvedených volbách bylo voleno vždy 300 poslanců do Poslanecké sněmovny a 150 poslanců v Senátu systémem poměrného zastoupení.

Volby do Poslanecké sněmovny byly prováděny ve 22 volebních krajích ČSR, volby do Senátu byly prováděny ve 12 volebních krajích ČSR (v roce 1920 navíc volební kraj Těšín). Seznamy volebních krajů jsou uvedeny v tabulkách s územními přehledy výsledků. Vyššími seskupeními území krajů byly 4 země - Čechy, Morava a Slezsko, Slovensko a Podkarpatská Rus.

Přehledy výsledků podle politických stran uvádíme se zohledněním srovnatelnosti se spektrem stran, které se zúčastnily voleb v r. 1935.

Politické změny v tomto období vedly od jedné voleb k druhým ke slučování a vzniku mnoha nových politických stran, zejména s národnostně zaměřeným politickým programem, např.: Národního sjednocení, Komunistická strana Československa, Autonomistický blok, Sudetoněmecká strana, Krajinská křesťansko-sociální strana a maďarská strana.

Národního sjednocení - sloučila v roce 1935 strany čs. národně demokratickou, ruskou nacionální autonomní, ruskou národní stranu a ligu proti vázaným kandidátním listinám.

Autonomistický blok - sjednocoval Slovenskou stranu ľudovou, od roku 1935 Hlinkovu stranu, Slovenskou národní stranu, autonomní zemědělský sojuz, Polskie stranicтво v Czechosłowacji.

Sudetoněmecká strana - vznikla v roce 1933, slučovala německé národnostní strany.

Československá strana národně socialistická - v roce 1920 zahrnovala Socialistickou stranu československého lidu.

Krajinská křesťansko-sociální strana a maďarská národní strana - slučovaly od roku 1919 německé a maďarské národní a národnostní strany - krajinská strana maďarská maloroľnická, maďarsko-německá křesťanská socialistická strana, maďarsko-německá sociálně demokratická strana, německá živnostenská strana a spišská německá strana.

Ve stranách Ostatních jsou zahrnuty strany Národní obec fašistická, Národní sjednocení úřednicko-zřízencecké, Hospodářská strana dlužníků všech stavů, Německý svaz zemědělců, Německá křesťansko-sociální strana lidová, Německá národní strana, Německá národní socialistická strana dělnická, Německá demokratická strana svobodomyšlných.

Počet politických stran a seskupení kandidujících v jednotlivých volbách

Rok voleb	Poslanecká sněmovna		Senát	
	Kandidovalo stran	Mandát získalo stran	Kandidovalo stran	Mandát získalo stran
1920	22	16	17	14
1925	29	16	23	14
1929	19	16	18	14
1935	16	14	15	12

Celkové počty obyvatel a oprávněných voličů v jednotlivých letech voleb:

Počet obyvatel

Země	1920	1925	1929	1935
ČSR celkem	13 595 816	13 368 683	13 372 911	14 479 555
Čechy	6 664 932	6 576 853	6 576 853	7 014 559
Morava a Slezsko	3 331 674	3 238 987	3 242 273	3 501 688
Slovensko	2 993 479	2 873 457	2 958 286	3 256 468
Podkarpatská Rus	605 731	579 386	595 499	706 850

Poznámka: Údaje o počtu obyvatelstva v roce 1920 jsou uváděny podle předběžných výsledků sčítání lidu k 15. 2. 1921. V letech 1925 a 1929 jsou uváděny údaje na toto sčítání navazující. Počet obyvatelstva v roce 1935 vychází ze sčítání lidu v roce 1930.

Oprávnění voliči (obyvatelstvo nad 21 let)

Země	1920	1925	1929	1935
ČSR celkem	6 917 956	7 885 822	8 183 462	8 957 572
Čechy	3 786 055	4 058 741	4 251 922	4 624 994
Morava a Slezsko	1 626 893	1 896 123	1 999 578	2 192 303
Slovensko	1 505 008	1 607 994	1 621 329	1 790 730
Podkarpatská Rus	-	292 964	310 633	345 545

Poznámka: V roce 1920 se nekonaly volby na území Podkarpatské Rusi, dodatečně byly uskutečněny v roce 1924.

Publikace je členěna do tří částí:

Část 1: (Tabulky 1.1 – 1.17)

Výsledky voleb za Poslaneckou sněmovnu - porovnání souhrnných výsledků voleb za období 1920 – 1935 a výsledky voleb v jednotlivých letech voleb

Část 2: (Tabulky 2.1 – 2.17)

Výsledky voleb za Senát - porovnání souhrnných výsledků voleb za období 1920 – 1935 a výsledky voleb v jednotlivých letech voleb

Část 3: (Grafy):

Grafické zobrazení výsledků voleb

Poznámky ke zdrojům některých údajů a k jejich zpracování:

Údaje pro zpracování přehledu složení poslanců Národního shromáždění z hlediska sociálního, věkového a národnostního jsou převzaty z publikace JUDr. Vladimíra Záděry "Politické strany v Národním shromáždění v roce 1920, 1925, 1929, 1935" - archiv NS 1929,1935.

Vzhledem k zaokrouhlování údaje v % nemusí v některých případech souhlasit součet jednotlivých položek na celek 100 %.